

Als de Heere Jezus met vijf brooden de vijfduizend mannen heeft gevoed of met zeven brooden de vierduizend, dan geeft Hij beide keeren ons, schijnbaar onopzettelijk, een les in zuinigheid. „Verzamelt de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga.” Wonderbaar! Hij, die vermenigvuldigen kan, en die het brood blijft brokkelen, tot allen verzadigd zijn, zorgt voor het overblijvende. O ja, morgen kan Hij, als het noodig blijkt, wel weer het ontbrekende verschaffen, maar daarom mag het bestaande niet verloren gaan. Wat Hij gegeven heeft moet gebruikt worden, hetzij Hij het gaf langs den gewonen weg van den groei, of langs den ongewonen van het wonder. En wat Hij bestemde tot voedsel, moet als een kostbare gave worden behandeld; Hij immers is de eenige, die voedsel maken kan.

Daarom is „aren lezen” een Gode welgevallig werk. Als de akker zijn halmen heeft opgeleverd, en de volle schooven zijn gebracht in de schuur, dan liggen daar nog de losse aren, ontvallen aan de nijvere hand der bindsters, die op het groote geheel hebben gelet en niet op de afzonderlijke aren. Wat zullen die enkele aren ook? Ze hebben immers geen waarde, vergeleken bij zoo grooten oogst!

Misschien niet, maar ze hebben waarde in zichzelf. Ze zijn Godsgeschenken, bijzonder geschapen met een doel, en daarom moeten ze geëerd worden. Ze hebben ook waarde als ze samengeraapt worden tot een geheel. Doch de waarde is niet zóó groot, dat de landman er zijn mannen mee belast, die volle arbeidskracht hebben, en daarom ook vol loon vragen. Dan zouden de kosten van den arbeid de waarde van het product overtreffen. Daarom is aren lezen het werk van knapen en meisjes, van vrouwen, en dan van ongeschoolde vrouwen, die den fijnen arbeid van het binden niet verstaan, of wel van zwakke vrouwen, die niet in den vroegen morgen mee te veld kunnen trekken en den ganschen dag werken onder den gloed van de brandende zon. Veel brengt de nalezing niet op, maar als de arbeid met klein loon betaald kan worden, is hij altijd nog voordeelig voor den eigenaar, wiens de akker is, en wien alzoo ook de oogst behoort.

Zoo is althans de algemeene opvatting van den oogst. De akker is van den mensch, de arbeid is van den mensch, derhalve is ook de oogst van den mensch.

De Oud-Testamentische opvatting van den oogst is echter een geheel andere. De akker is des Heeren, en de oogst is des Heeren. Hij geeft den akker aan den mensch om te bewerken; Hij geeft den oogst om te genieten. En Hij blijft eigenaar van den oogst, ook als die reeds te velde staat, en Hij blijft er over beschikken naar Zijn welbehagen. „Als gij den oogst uws lands inoogsten zult, zult gij den hoek uws velds niet ganschelijk afoogsten, en wat van uw oogst op te zamelen is, niet opzamelen; den arme en den vreemdeling zult gij die overlaten.” (Lev. XIX : 9, 10.) Let op dat woord „overlaten.” Gij, Israëlietische landman, geeft niet in uw milddadigheid aan den arme en den vreemdeling een deel van wat u toebehoort, maar ge laat hun den hoek van het veld en de neergevallen aren over als

het hun toekomende deel; ge zoudt roof plegen, roof aan den arme, als gij het voor u naamt. Gij kunt alleen uw mildheid toonen in de maat van den hoek uws velds; als ge een gierigaard zijt, dan laat ge alleen de uiterste halmen van den hoek staan, en als ge milddadig zijt, neemt ge den hoek groot. Dan zegt ge ook nog wel tegen uw maaiers: „Laat ook allengskens van de handvullen voor haar wat vallen, en laat het liggen, opdat zij het opleze.” (Ruth II : 16.) Zie, zoo kunt gij Gods gebod gehoorzamen als een onwillige naar de letter, of als een blijmoedige naar den geest, maar erkennen moet ge, dat gij niet vrije beschikking hebt over den oogst, dat God Zijn recht behoudt op de opbrengst, gelijk Hij eigenaar is van den bodem.

Niet de mensch eigenaar, maar God. Zoo was het voor Israël. Er wordt in onze dagen nog al eens beraadslaagd over de vraag van *persoonlijk* of *gemeenschappelijk* bezit van den grond en de productiemiddelen. Wie om het eene of het andere te bewijzen, zoekt naar argumenten in het Oude Testament, in de wetgeving aan Israël, komt teleurgesteld uit, want bij Israël bestond het *eene noch het andere*; de Israëliet was geen eigenaar, maar gebruiker van den grond. „Het land zal niet voor altoos verkocht worden, want het land is Mijns.” (Lev. XXV : 23.) God geeft Zijn land aan Zijn volk in gebruik, wijst elk geslacht en elke familie een deel aan, geeft hun een rijken oogst om te genieten, maar blijft de eigenaar, ook van den oogst, en geeft het deel, dat Hij wil, aan den arme.

Wie die arme is, zegt Hij u ook. „Wanneer gij uw oogst op den akker afgeoogst en een garve op den akker vergeten zult hebben, zoo zult gij niet wederkeeren om die op te nemen; voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal zij zijn.” (Deut. XXIV : 19.) De vreemdeling, die geen grondbezit heeft, de wees en de weduwe, wier lichaamskracht hun niet toelaat te werken voor hun brood. De Schrift kent rijken en armen, maar in geheel andere verhouding dan nu. Het gaat er thans al meer en meer heen, dat enkelen alles en de meesten niets bezitten. In Israël hadden de meesten het goed, en waren slechts enkelen arm. Het volk was in zijn geheel rijk; ieder had zijn eigen akker, en Gods zegen was zóó ruim, dat ieder gemakkelijk van de opbrengst kon leven. Door de instelling van het jubeljaar, waarin de akker terugkeerde aan den oorspronkelijken bezitter, bleef dat ook zoo.

Helaas! hoe geheel anders is het vaak in Israël gegaan, dan God instelde. En hoe droevig is het met dit omtuinde volk door de zonde geëindigd.

Maar nu gaat het niet aan, de regelen, die God gaf voor het volk, dat Hij in buitengewone omstandigheden op aarde plaatste, te willen toepassen op de volkeren der twintigste eeuw. Daarvoor heeft God ze niet gegeven. En voor ons, geloovigen, is niet de wet, maar de genade het richtsnoer onzer handelingen. En behoort de genade niet hooger te staan dan de wet? Toch zal het goed zijn, zoo we *persoonlijk* ons laten bezielen door den geest dier heerlijke wetten; zoo ook *een volk* dit doet. Want ze bevatten wijsheid en rechtvaardigheid Gods. Wie niet werken *wil*, zal ook niet eten. De Schrift kent geen zoetsappigheid. Maar wie niet werken *kan*, moet ge niet met een aalmoes afschepen, maar aren laten lezen op uw akker, en nalezing laten doen in uw wijngaard en uw olijvenhof. Dan oogst de zoodanige voor zichzelf, en geniet van zijn oogst.

A. L.

